

HØRINGSNOTAT

Forskrifter om sentre for foreldre og barn

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	4
2. Gjeldende rett	4
3. Bakgrunnen for forslaget.....	5
4. Departementets forslag	6
4.1 Krav til kvalitet og interkontroll.....	6
4.2 Krav om godkjenning.....	7
4.3 Beboernes rettigheter.....	8
4.4 Krav om tilsyn	8
5. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	9
6. Forslag til forskrift	10

1. Innledning

Opphold i senter for foreldre og barn (kalt mødre hjem før 1. januar 2006) var inntil 1. januar 2010 et frivillig hjelpetiltak hjemlet i barnevernloven 19. juli 1992 nr. 100 § 4-4 femte ledd. I forbindelse med den statlige overtakelsen av fylkeskommunens oppgaver på barnevernområdet, ble det innført godkjenningsordninger for de private og kommunale barneverninstitusjonene, og det ble gitt forskrifter om kvalitetssikring av institusjonene og tilsyn med disse. Departementet la da til grunn at sentrene for foreldre og barn ikke var omfattet av lovens kapittel 5 om institusjoner, og dermed ikke behøvde godkjenning. Som følge av dette var ikke sentre for foreldre og barn tidligere omfattet av forskriftene til barnevernlovens kapittel 5.

I lov 19. juni 2009 nr. 45 om endringer i barnevernloven ble det imidlertid fastsatt at sentrene skal inntas i barnevernloven kapittel 5 i en tilpasset form. Private og kommunale sentre skal etter lovendringen godkjennes og fylkesmannen skal føre tilsyn med alle sentrene. Lovendringene vedrørende senterne for foreldre og barn trådte i kraft 1. januar 2010.

Det er nødvendig å fastsette særskilt tilpassede forskrifter for sentrene, og departementet sender med dette forslag til forskrifter for sentre for foreldre og barn på høring.

2. Gjeldende rett

Opphold i senter for foreldre og barn er et frivillig hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 4-4 annet ledd. Foreldrene, og de barna som er gamle nok, jf. § 6-3, skal avgi et informert samtykke til oppholdet, det vil si at de må ha den informasjon som er nødvendig for å kunne avgi et slikt samtykke.

I utgangspunktet skulle sentrene først og fremst gi hjelp og utviklingsstøtte med tanke på at foreldrene skal forbedre sine foreldreferdigheter. Flere forhold kan tyde på at de senere års utvikling har dreid mot en større grad av utredningsvirksomhet med tanke på omsorgsovertakelse fordi målgruppen oftere enn tidligere har problemer av en slik karakter at det knytter seg stor bekymring til barnets nåværende og framtidige omsorgssituasjon. De fleste sentrene definerer fortsatt sin 'kjernevirksomhet' som å arbeide for å styrke foreldrekompetanse gjennom "utviklings- og endringsarbeid i et senter".

Det treffes også vedtak om plassering i senter for foreldre og barn etter sosialtjenesteloven 13. desember 1991 nr. 81 kapittel 6 om særlige tiltak overfor rusmiddelbrukere og straffegjennomføringsloven 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff i institusjon.

Dagens sentre for foreldre og barn er en nokså heterogen gruppe institusjoner, selv om de i stor grad retter seg mot samme målgruppe og tilbyr samme slags tjenester. I motsetning til når barn plasseres i barneverninstitusjon, er det foreldrene som selv ivaretar omsorgen for barnet under opphold i sentre for foreldre og barn. Det er stor variasjon i hvordan familiene bor på de ulike sentrene. Noen bor i hovedhus med egne leiligheter, fra 1-2 roms til større leiligheter. Noen har eget kjøkken, andre ikke. I andre sentre bor familiene i småhus eller leiligheter som en integrert del av et større boligområde.

På sentrene kan barnets emosjonelle, fysiske og sosiale utvikling kartlegges, barnets og familiens hjelpebehov vurderes, og foreldrenes funksjonsnivå, herunder samspill, tilknytning og endringspotensiale vurderes opp mot sentrale foreldrefunksjoner. Enkelte sentre tilbyr

utredning av familien som helhet, herunder samspillsvurderinger, igangsetting av behandling av ruseksponerte barn, sakkyndige utredninger mv. Sentrene gir videre tilbud om botrening, veiledning og opplæring i foreldrerollen, tilbud om hjemmebaserte tjenester etter at familien har hatt opphold på senteret, eller som selvstendig tilbud. Flere av sentrene er spesialiserte, for eksempel tilrettelagt for å hjelpe rusavhengige foreldre.

3. Bakgrunnen for forslaget

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) foretok i 2006 en landsomfattende gjennomgang av sentrene for foreldre og barn. Etter å ha innhentet informasjon fra fylkesmennene, konkluderte Bufdir med at det er behov for nærmere regulering av forhold knyttet til sentre for foreldre og barn. Bufdir påpekte at forskriftene som gjelder for barneverninstitusjoner i liten grad var tilpasset sentrene, blant annet fordi det er foreldrene som har omsorgen for barnet under oppholdet.

Departementet sluttet seg i Ot. prp. nr. 69 (2008-2009) Om lov om endringer i barnevernloven til direktoratets vurdering med hensyn til at det er behov for en rettslig regulering av sentrene. Departementet delte også direktoratets syn med hensyn til at ikke alle deler av dagens regelverk for institusjoner passer like godt. Departementet uttalte derfor i Ot. prp. nr. 69 (2008-2009) at det er behov for å utarbeide egne forskrifter for sentrene om kvalitet, godkjenning og tilsyn. Departementet uttalte også at det er behov for egne forskriftsbestemmelser som regulerer beboernes rettigheter på sentrene.

Sentrene er etter lovendringen omfattet av barnevernloven § 5-10 hvor det stilles generelle krav til sentrene og åpnes for at det kan gis forskrifter med nærmere krav til kvalitet. Sentre for foreldre og barn er videre omfattet av barnevernloven § 5-8 hvor det fremgår at det stilles krav om godkjenning av private og kommunale sentre. Sentrene vil da også bli omfattet av en forskriftshjemmel hvor det kan gis nærmere regler for slik godkjenning. Departementet ga i Ot. prp. nr. 69 (2008-2009) uttrykk for at det i forskrifter blant annet bør gis nærmere regler om vilkår for godkjenning, regnskapsplikt og revisjon, godkjenningsmyndighet, klage og etterfølgende kontroll.

Rettigheter ved opphold i senter for foreldre og barn er etter lovendringen fastsatt i en egen bestemmelse, § 5-9 a. Departementet ga i Ot. prp. nr. 69 (2008-2009) uttrykk for at forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i institusjoner (rettighetsforskriften) fastsatt 12. desember 2002 med hjemmel i barnevernloven § 5-9, ikke er så godt egnet for opphold i sentre for foreldre og barn. Den nye § 5-9 a inneholder derfor også en egen hjemmel til å fastsette utfyllende forskrifter om barns og foreldres rettigheter og plikter under oppholdet.

Fylkesmannen skal etter lovendringen føre tilsyn med sentrene for foreldre og barn, jf. § 2-3 fjerde ledd pkt c) og § 5-7. Ifølge undersøkelsen til Bufdir var en gjennomgående tilbakemelding fra fylkesmennene at regelverket knyttet til barneverninstitusjonene ikke er direkte anvendelig for tilsynsvirksomheten med sentrene. Blant annet kan ikke det individrettede tilsynet gjennomføres slik det blir gjort i barneverninstitusjoner. I praksis har en del av fylkesmennene derfor hatt oppmerksomheten rettet mot *rammene* foreldrene har hatt i sentrene, for eksempel om det foreligger tiltaks- og handlingsplaner for barna, vedtak om opphold og samtykkeerklæringer fra foreldrene, og om de fysiske og personalmessige forholdene ved sentrene er forsvarlige. Praksis viser at fylkesmennene har påpekt få lovbrudd ved sentrene. Departementet uttalte derfor i Ot. prp. nr. 69 (2008-2009) at det vil være behov for mer detaljerte regler om utøvelsen av tilsynet, og at det bør kunne gis forskrifter om dette.

4. Departementets forslag

Departementet mener at de forskrifter som i dag gjelder for institusjoner ikke er direkte anvendbare for sentrene for foreldre og barn. Departementet er derfor opptatt av å fastsette forskrifter som gir et godt regelverk for blant annet godkjenning og drift av sentrene, samtidig som en unngår en for omfattende regulering som kan hindre sentrenes mangfold og den fleksibilitet tiltakene representerer. Høringsrunden til lovforslaget om å regulere sentrene for foreldre og barn i barnevernloven kapittel 5 viste at mange høringsinstanser er svært opptatt av å beholde dagens bredde i tilbudet, samtidig som kvaliteten sikres. Formålet med dette forslaget til forskrifter er således å ivareta begge deler – både kvalitet og mangfold. Departementet mener det er viktig å sikre samtlige beboere et likeverdig tilbud. Et likeverdig tilbud innebærer ikke at de ulike tilbudene er like, men at beboerne er sikret et faglig godt tilbud av lik verdi uansett hvilket senter de får tilbud om opphold ved.

4.1 Krav til kvalitet og interkontroll

For å sikre brukerne et tilbud av god kvalitet, mener departementet at det er nødvendig å stille krav til sentrene. Formålet med å gi slike regler vil være å sikre at senter for foreldre og barn har tilstrekkelige faglige, fysiske, personalmessige og ressursmessige forutsetninger for utøvelse av ansvaret etter loven. Dette skal bidra til at barn og foreldre får et faglig forsvarlig tilbud, veiledning og oppfølging under og etter oppholdet.

Slike krav til kvalitet bør omfatte både krav til fagplaner, metode og formål. Departementet ser det videre som viktig at sentrene har en definert målgruppe og en formulert målsetting for sin faglige virksomhet, herunder utredningsvirksomhet.

Sentrene ivaretar viktige omsorgs- og utredningsoppgaver og det er derfor nødvendig å stille krav om en faglig forsvarlig bemanning og nødvendig kompetanse. De ansatte bør ha kunnskap om nyere sped- og småbarnsforskning og ellers være oppdatert på ny kunnskap som kommer på området. Det bør videre stilles materielle krav til sentrene, herunder krav til barnevennlig beliggenhet og fysisk utforming.

Departementet vil ikke gi noe generelt krav om døgnbemanning, siden sentrene er utformet så vidt forskjellig. Departementet antar at behovet for døgnbemanning – herunder kvelds- og nattvakt og helgebemanning – må vurderes konkret for hvert enkelt senter. Ved vurderingen må det blant annet tas hensyn til senterets målgruppe og størrelse.

Departementet ser det som svært viktig å sikre en høy faglig standard på driften av sentrene. Departementet finner derfor grunn til å stille de samme krav til utdanning til leder/stedfortreder for leder ved senteret som det stilles til leder ved en barneverninstitusjon.

Når det gjelder kravene til de øvrige ansattes kompetanse, er det både et spørsmål om hvor stor andel av de ansatte som bør ha barnevernfaglig og/eller sosialfaglig kompetanse, og hva som faller inn under barnevernfaglig og sosialfaglig kompetanse. Departementet vil ikke i forskriftsform fastsette noen minstenormer for antall ansatte ved sentrene eller for de ansattes utdanning eller kompetanse. Dette må ses i sammenheng med at sentrene er svært ulike og at kravene til sentrene må avspeile dette også når det gjelder bemanning og kompetanse. Det vil være opp til godkjenningsmyndigheten å vurdere og ta stilling til om det enkelte senteres stillingsplan og de ansattes samlede kompetanse- og utdanningsnivå er tilstrekkelig og forsvarlig sett i forhold til senterets målgruppe og målsetting. Dette innebærer at regionene kan stille ulike og/eller strengere krav til noen sentre enn andre. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har i brev av 20. februar 2007 til samtlige regioner i Barne-, ungdoms- og familieetaten uttalt at kravet i kvalitetsforskriften § 5 om at det skal være ansatt personell med tilstrekkelig nivå og bredde i kompetansen, etter direktoratets vurdering innebærer at det kreves at institusjonene skal tilstrebe en bemanning hvor opp mot 50 % av de ansatte har barnevernfaglig og/eller sosialfaglig kompetanse. Selv om dette gjelder barneverninstitusjoner, vil departementet bemerke at en ikke kan se at det er noen grunn til at det i utgangspunktet skal stilles lavere krav til de ansattes kompetanse ved sentre for foreldre og barn enn det som kreves ved en barneverninstitusjon.

På bakgrunn av sentrenes ulike fysiske utforming og fordi beboerne i all hovedsak er voksne som frivillig oppholder seg på senteret, finner departementet ikke grunn til å foreslå noen forskriftsfestet plikt for sentrene vedrørende oppbevaring av beboernes private midler eller plikt til å sørge for rett til medisinsk tilsyn, tilsvarende det kravet barneverninstitusjonene har. Departementet antar imidlertid at de fleste sentrene, som en del av sin oppgaveutførelse, vil ha ordninger som ivaretar disse hensynene.

Departementet mener videre det er nødvendig med krav om internkontroll for sentrene. Internkontroll innebærer systematiske tiltak som skal sikre at senterets aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester. Internkontroll er altså en kontinuerlig prosess. Målet er å sikre at senterets aktiviteter følger krav fastsatt i lov og forskrift. Internkontroll kan også omhandle krav til kvalitet som senteret selv pålegger og som går utover lovens krav. Dette kan for eksempel være krav til service eller rutiner for saksbehandling som går lenger enn det som kreves i lov eller forskrift og som kan være et resultat av ønsker fra brukere eller samarbeidspartnere. Internkontroll er et ledelsesverktøy for kontroll og styring av den daglige driften. Internkontroll skal bidra til kvalitetsforbedring og å forebygge svikt og uheldige hendelser. Senteret skal lære av de feil som skjer slik at de ikke gjentas. Dette vil bidra til å fremme kvaliteten på tjenestene og derigjennom gi beboerne økt kvalitet på tilbudet og de ansatte en tryggere og bedre arbeidsplass.

4.2 Krav om godkjenning

Sentrene omfattes etter lovendringen av barnevernloven § 5-8 hvor det framgår at det stilles krav om godkjenning av private og kommunale institusjoner og sentre for foreldre og barn. Fra 1. januar omfattes således private og kommunale sentre for foreldre og barn av kravet om godkjenning. Sentrene vil da også bli omfattet av en forskriftshjemmel hvor det kan gis nærmere regler for slik godkjenning. Departementet mener at det i forskrift bør gis nærmere

regler om vilkår for godkjenning, regnskapsplikt og revisjon, godkjenningsmyndighet, klage og etterfølgende kontroll. Departementet tar utgangspunkt i forskriften som gjelder for godkjenning av private og kommunale barneverninstitusjoner.

Statlige sentre for foreldre og barn skal kvalitetssikres, men ikke godkjennes. Dette er i samsvar med systemet for statlige barneverninstitusjoner som jo skal kvalitetssikres, men ikke godkjennes.

Etter barnevernloven § 5-8 med tilhørende godkjenningsforskrift, er statlig regional barnevernmyndighet godkjenningsinstans med statlig sentral barnevernmyndighet som klageinstans. Lovens bestemmelse om statlig regional barnevernmyndighets oppgaver og myndighet kommer ikke til anvendelse i Oslo kommune. I Oslo kommune skal tilsvarende oppgaver og myndighet ivaretas av kommunen, jf. barnevernloven § 2-3a. I Oslo kommune vil det således være kommunen som er godkjenningsinstans med Barne- ungdoms-, og familiedirektoratet som klageinstans.

4.3 Beboernes rettigheter

Beboerne på sentre for foreldre og barn er der frivillig og foreldrene forventes å ivareta den daglige omsorgen både for seg selv og for barnet. Det vil derfor ikke være aktuelt å utøve noen form for tvang eller annen innskrenkning av beboernes livsutfoldelse. Forskriften om rettigheter og bruk av tvang under opphold på barneverninstitusjon passer således ikke på sentrene for foreldre og barn, og det er behov for nye, tilpassede forskriftsbestemmelser.

Beboernes rettigheter ved sentre for foreldre og barn er etter lovendringen som trådte i kraft 1. januar 2010 nedfelt i § 5-9 a. Bestemmelsen fastsetter at sentre for foreldre og barn skal drives slik at foreldrenes og barnets rett til privatliv og familieliv og foreldrenes rett til å ta beslutninger i kraft av den daglige omsorg for barnet respekteres, så langt dette er i samsvar med formålet med oppholdet og med senterets ansvar for driften, herunder trygghet og trivsel. Bestemmelsen inneholder også en hjemmel for at departementet i forskrift kan gi nærmere bestemmelser om barns og foreldres rettigheter og plikter.

Forskriftsbestemmelsene må utfylle § 5-9 a og det sentrale må være å sikre beboernes rett til familie- og privatliv og å sikre brukervedvirkning. Departementet vil derfor foreslå at retten til privat- og familieliv og retten til brukervedvirkning nedfelles i forskriften. Disse rettighetene må virke i tråd med formålet med oppholdet på senteret og senterets ansvar for forsvarlig drift og sikkerhet og trivsel for samtlige beboere. Når flere personer skal leve sammen er det viktig at hver enkelt av beboerne tar hensyn til andre beboere og bidrar til at fellesskapet er trygt og trivelig for alle beboere ved senteret. Dette innebærer blant annet at beboeren må følge senterets husregler og daglige rutiner mv. Departementet vil derfor foreslå en egen bestemmelse om beboernes plikter som synliggjør disse forpliktelsene til hensyntagen og samarbeid.

4.4 Krav om tilsyn

Etter 1. januar 2010 plikter fylkesmennene å føre tilsyn med sentrene for foreldre og barn. Fylkesmennene kontrollerer om sentrene etterlever de lov- og forskriftskrav som gjelder og vil kunne gi reaksjoner når det foreligger avvik fra disse reglene. Tilsynet bidrar til at sentrene gir et faglig forsvarlig tilbud i samsvar med intensjonene i regelverket. Departementet foreslår at tilsynsmyndighetens oppgaver nedfelles i § 25 og at det her stilles krav om at det skal føres tilsyn med hvert senter minimum hvert annet år.

På grunn av sentrenes karakter og utforming, vil det ikke være hensiktsmessig å pålegge fylkesmannen å føre individtilsyn etter mønster av tilsynet med barneverninstitusjonene. Foreldrene som har opphold på sentrene befinner seg der frivillig og de forventes å kunne ivareta omsorgen både for seg selv og for sitt barn. Disse vil også i all hovedsak være voksne, dvs. over 18 år. Foreldre og gravide som bor på senteret må derfor i stor grad kunne forventes selv å kontakte fylkesmannen ved behov. Fylkesmannen vil imidlertid kunne samtale med barn og foreldrene der det er nødvendig som ledd i tilsynet.

En særlig problemstilling har vært reist i forhold til mindreårige gravide eller småbarnsforeldre som selv er under omsorg fra barneverntjenesten. Barn som er under omsorg fra barneverntjenesten, er i behov av omsorg fra andre for sin egen del. Et opphold i senter for foreldre og barn må derfor innebære at både foreldrenes og barnets behov for omsorg ivaretas. Departementet har på denne bakgrunn blant annet uttalt at dersom et slikt tiltak skal anses hensiktsmessig for en mindreårig som er under omsorg fra barneverntjenesten, bør det vurderes om vedtaket om omsorgsovertakelse overfor den mindreårige forelderen kan oppheves og avløses ved et hjelpetiltak (opphold i mødre hjem eller lignende) etter § 4-4 femte ledd. Departementet har lagt til grunn at det bare unntaksvis vil være aktuelt med opphold i mødre hjem for en mor som selv er under omsorg av barneverntjenesten.

Når det gjelder gravide under 18 år som er under omsorg fra barneverntjenesten, uttalte departementet i 2006 at man ikke kan se noe prinsipielt i veien for at gravide under 18 år plasseres i senter for foreldre og barn forutsatt at vedkommende har en godkjent omsorgsbasis i tillegg (brev til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet av 29. juni 2006.)

Senteret treffer ikke enkeltvedtak i form av tvang, men kan ha innretninger eller treffe beslutninger som beboerne kan være misfornøyd med. Departementet mener derfor at beboerne bør ha mulighet til å ta opp forhold med fylkesmannen. Dersom en beboer for eksempel mener at vedkommendes rett til privatliv ikke blir respektert i tilstrekkelig grad, bør dette være et forhold som kan tas opp med fylkesmannen.

Tilsynsmyndigheten må ha adgang til å iverksette tiltak ved mangler ved sentrene. Departementet foreslår at tilsynsmyndigheten skal sende begrunnet melding til senteret dersom tilsynsmyndigheten blir oppmerksom på forhold den mener bør endres. Fylkesmannen må videre kunne gi pålegg om retting og også om nødvendig pålegg om stenging av driften. Et pålegg skal være skriftlig og inneholde en frist for når det skal være utført.

Departementet foreslår videre at det ved utgangen av hvert år skal utarbeides en årsrapport om tilsynsvirksomheten. Rapporten skal inneholde en oversikt over det tilsynet som eventuelt er utført det aktuelle året, jf kravet om tilsyn ved hvert senter minimum hvert annet år. Rapporten bør videre inneholde en generell vurdering av forholdene innen tilsynsområdet, eventuelt også med forslag til tiltak av mer generell karakter.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske og administrative konsekvensene av reguleringen av sentrene for foreldre og barn ble redegjort for i Ot. prp. nr. 69 (2008-2009). Konsekvensene av at sentrene skal underlegges kvalitets- og godkjenningsskrav og føres tilsyn med, må derfor anses for å være utredet allerede.

6. Forslag til forskrift

Forskrift om sentre for foreldre og barn

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Denne forskriften gjelder for sentre for foreldre og barn og den delen av sentrenes virksomhet som gjelder heldøgntjenester. Forskriften gjelder for beboere ved senteret og ikke for personer som mottar hjemmebaserte tilbud fra senteret.

§ 2 Formål

Forskriften skal sikre at sentre for foreldre og barn ivaretar sine oppgaver overfor beboerne slik at beboerne får et faglig forsvarlig og likeverdig tilbud, uansett hvilket senter de har opphold ved.

§ 3 Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for sentre for foreldre og barn har taushetsplikt etter barnevernloven § 6-7.

Fylkesmannen og tilsynsutvalgets medlemmer har taushetsplikt i henhold til reglene i lov om barneverntjenester § 6-7.

Tilsynsmyndigheten kan pålegge styret og de ansatte ved senteret å gi opplysninger som nevnt i lov om barneverntjenester § 6-7 tredje ledd.

Kapittel 2 Godkjenning

§ 4 Godkjenningsmyndighet og klage

Statlig regional barnevernmyndighet treffer vedtak om godkjenning, bortfall av godkjenning og fastsetting av frist for retting av mangler. I Oslo kommune ivaretas disse oppgavene av kommunen. Vedtak om godkjenning og vedtak om bortfall av godkjenning er enkeltvedtak og kan påklages til statlig sentral barnevernmyndighet. Klagefristen er tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven § 29.

§ 5 Godkjenning

Private og kommunale sentre må godkjennes. Et senter kan ikke tas i bruk før det foreligger godkjenning. Det kreves ny godkjenning ved omlegging og utvidelse av senterets virksomhet og ved flytting av senteret.

Hvis særlige forhold tilsier det, og det anses forsvarlig ut fra hensynet til beboerne, kan sentre som ikke oppfyller vilkårene for godkjenning, eller kravet om regnskapsplikt og revisjon, gis midlertidig godkjenning. Slik godkjenning kan ikke gis for lengre tid enn seks måneder.

Søknad om godkjenning skal fremmes for statlig regional barnevernmyndighet i den regionen senteret ligger. I søknaden skal det opplyses om søkeren eier eller driver sentre i andre regioner. Det skal videre opplyses om søker har søkt godkjenning for andre sentre i andre regioner. Søknaden skal for øvrig inneholde tilstrekkelige opplysninger for å vurdere om vilkårene for godkjenning er til stede.

§ 6 Vilkår for godkjenning

Senteret kan bare godkjennes dersom det

- a) drives i samsvar med barnevernloven og relevante forskrifter,
- b) tilfredsstillende vilkår stilt i eller med hjemmel i annen lovgivning og
- c) ellers drives på forsvarlig måte.

§ 7 Regnskapsplikt og revisjon

Private sentre har plikt til å føre regnskap etter regnskapsloven. Disse sentrenes årsregnskap skal revideres av statsautorisert eller registrert revisor. Kommunale sentre skal føre årsregnskap i henhold til kommuneloven og forskrifter gitt i medhold av denne. Statlige barnevernmyndigheter og fylkesmannen har rett til innsyn i regnskapene til private og kommunale sentre.

§ 8 Etterfølgende kontroll

Etter at godkjenning er gitt kan statlig regional barnevernmyndighet når som helst, og på den måten som regionen finner hensiktsmessig, føre kontroll med at vilkårene for godkjenning er til stede.

§ 9 Bortfall av godkjenning

Dersom senteret ikke lenger oppfylder vilkårene for godkjenning, skal det treffes vedtak om bortfall av godkjenning. Hvis særlige hensyn tilsier det, og det anses forsvarlig ut fra hensynet til beboerne, kan det i stedet fastsettes en frist for retting av de mangler som medfører at vilkårene for godkjenning ikke lenger er til stede.

Statlig regional myndighet skal snarest gi fylkesmannen og barneverntjenesten i de kommuner som har truffet vedtak om opphold på senteret melding om vedtak som nevnt i første ledd.

Kapittel 3 Kvalitet og internkontroll

§ 10 Plan for sentre for foreldre og barn

Senteret skal ha en skriftlig plan for sin virksomhet. I planen skal det redegjøres for hvordan senteret oppfylder de krav som stilles i denne forskrift og i regelverket for øvrig.

§ 11 Målgruppe, målsetting og metodikk

Senteret skal ha en definert målgruppe og en formulert målsetting for sin faglige virksomhet. De metoder som anvendes ved senteret skal være faglig og etisk forsvarlige, tilpasset senterets målgruppe og målsetting og være forankret i allment anerkjent fagteori.

§ 12 Materielle krav

Senteret må være fysisk utformet og materielt utstyrt på en slik måte at senteret kan ivareta sine oppgaver overfor senterets målgruppe og i samsvar med senterets målsetting.

Senteret skal ha egnede inne- og uteområder og lokaler godt tilrettelagt for leke- og fritidsmuligheter. Senteret bør også ligge gunstig til for bruk av skole- og barnehage tilbud og offentlig kommunikasjon.

Senteret må ha tilfredsstillende vedlikehold og hygienisk standard

§ 13 Krav til bemanning og de ansattes kompetanse

Senteret skal ha en stillingsplan som sikrer en faglig forsvarlig drift. Senteret skal ha tilsatt personell med tilstrekkelig kompetanse ut fra senterets målgruppe og målsetting.

Senteret skal ha en leder og en stedfortreder for lederen. Leder eller stedfortreder skal minst ha treårig høyskoleutdanning i sosialfag eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå, samt tilleggsutdanning i administrasjon og ledelse.

Senteret skal sørge for at de ansatte får nødvendig faglig veiledning og opplæring.

§ 14 *Internkontroll*

Senteret skal ha internkontroll for å sikre at det utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller i medhold av lov.

I denne forskriften betyr internkontroll systematiske tiltak som skal sikre at senterets aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester.

Internkontrollplikten gjelder alle oppgaver senteret har etter lov om barneverntjenester eller i medhold av denne.

§ 15 *Innholdet i internkontrollen*

Internkontrollen skal tilpasses senterets størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å etterleve krav fastsatt i eller i medhold av lov om barneverntjenester.

Internkontroll innebærer at senteret blant annet skal:

- a) Beskrive hvordan senteret er organisert, samt senterets hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt,
- b) sikre at arbeidstakerne har tilgang til og kunnskap om aktuelle lover og forskrifter som gjelder for senteret,
- c) sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagområdet, samt om senterets internkontroll,
- d) sørge for at arbeidstakerne, oppdragstakerne og samarbeidspartnerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes,
- e) gjøre bruk av erfaringer fra barn og foreldre til forbedring av senteret, samt gjøre bruk av erfaringer fra den kommunen som har ansvaret for oppfølging av beboeren, jf. lov om barneverntjenester § 8-4,
- f) skaffe oversikt over områder i senteret hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav,
- g) utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjoner, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av barnevernlovgivningen,
- h) foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i senteret.

§ 16 *Dokumentasjon*

Internkontrollen må kunne dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av senterets størrelse, aktiviteter og risikoforhold. Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig.

Kapittel 4 Beboernes rettigheter og plikter

§ 17 Vern om personlig integritet

Senteret for foreldre og barn skal drives på en slik måte at beboernes personlige integritet blir ivaretatt. Foreldres og barns rett til familie- og privatliv skal respekteres.

§ 18 Medbestemmelse

Forholdene skal legges til rette for at den enkelte beboer får delta i utformingen av senterets daglige liv og andre forhold som berører den enkelte.

§ 19 Senterets ansvar for trygghet og trivsel

Senteret kan ut fra sitt ansvar for driften, herunder ansvar for beboernes trygghet og trivsel, fastsette husordensregler, rutiner og lignende.

§ 20 Beboernes plikter

Beboerne plikter å etterleve senterets husordensregler, rutiner mv. og ellers opptre hensynsfullt og bidra til fellesskapet.

Kapittel 5 Tilsyn

§ 21 Formål med tilsynet

Tilsynet skal ha til formål å påse at lover og regelverk blir fulgt, og at beboerne får et faglig forsvarlig og likeverdig tilbud i senteret.

§ 22 Tilsynsansvarlig og tilsynsmyndighet

Fylkesmannen i det fylket senteret ligger har ansvaret for at det blir ført tilsyn i overensstemmelse med denne forskriften.

Tilsynsmyndigheten er fylkesmannen eller et utvalg oppnevnt av fylkesmannen.

§ 23 Tilsynsutvalg

Til å føre løpende tilsyn etter § 22 kan fylkesmannen oppnevne tilsynsutvalg. Dersom det oppnevnes slikt tilsynsutvalg, gjelder reglene om tilsynsutvalg i forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling, fastsatt av Barne- og familiedepartementet 11. desember 2003 med hjemmel i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester § 2-3 fjerde ledd og § 5-7 tredje ledd, tilsvarende.

§ 24 Informasjon om tilsynsmyndigheten

Fylkesmannen skal gi beboerne, personalet og statlig regional barnevernmyndighet informasjon om tilsynsmyndighetenes oppgaver og om hvem som skal føre tilsyn. Dersom tilsynsutvalg er oppnevnt, skal melding gis om hvem som er medlemmer og om deres adresser. Fylkesmannen skal også gi beboerne informasjon om at de kan ta kontakt med tilsynsmyndighetene og om hvordan de kan komme i kontakt med tilsynsmyndighetene.

§ 25 Tilsynsmyndighetens oppgaver

Tilsynsmyndigheten skal påse at sentrene drives i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Tilsynsmyndigheten skal herunder påse at sentrene har etablert

tilfredsstillende internkontrollsystem for institusjonen og fører kontroll med sin egen virksomhet. Tilsynsmyndigheten skal føre tilsyn med hvert senter minimum hvert annet år.

§ 26 Klagebehandling

Tilsynsmyndigheten skal behandle alle muntlige og skriftlige henvendelser fra beboerne. Tilsynsmyndigheten må sørge for at de påklagede forhold blir best mulig belyst og eventuelt sørge for tiltak etter § 27. Det er ingen frist for slike henvendelser. Det skal føres særskilt protokoll over henvendelsene. Beboeren skal underrettes om utfallet.

§ 27 Tiltak ved mangler o.l. - tilsynsmyndighetens oppfølging

Når tilsynsmyndigheten blir oppmerksom på forhold som den mener bør endres, skal begrunnet melding sendes senterets ledelse, med samtidig underretning til statlig regional barnevernmyndighet. Så vidt mulig bør det fremmes forslag om tiltak. Spørsmål om mindre endringer kan tas opp direkte med senterets ledelse.

Finner tilsynsmyndigheten at senteret drives på en måte som kan ha skadelige følger for de beboerne som oppholder seg der eller for andre, eller at driften på annen måte er uforsvarlig, kan fylkesmannen gi pålegg om å rette forholdet. Fylkesmannen kan også gi pålegg om å nedlegge driften, jf. barnevernloven § 5-7. Pålegget skal være skriftlig og inneholde en frist for når det skal være utført.

§ 28 Årsrapport

Ved utgangen av året skal den som har ført tilsyn utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten.

Rapporten sendes senterets ledelse og statlig regional barnevernmyndighet, eventuelt Oslo kommune, jf. barnevernloven § 2-3a.

Kapittel 6 Ikrafttredelse og overgangsregler

§ 29 Ikrafttredelse og overgangsregler

Denne forskriften trer i kraft